VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2019

KVAST

KVINNLIG ANHOPNING AV SVENSKA TONSÄTTARE

Foto t h samt grafisk design verksamhetsberättelsen: Camilla Simonson

ETT KOMPLETT KVASTÅR

Med projektet RRIII med stöd av Svenska Postkodstiftelsen har KVAST under 2019 kunnat avlöna två projektanställda på deltid och anlita konsulter. Detta har gjort 2019 till KVAST:s mest produktiva år någonsin; ”ett komplett KVAST-år”. Det vi gjort har omfattat en utveckling av sådant vi tidigare framgångsrikt ägnat oss åt i KVAST, men även nya, viktiga tilltag. Vid tidpunkten för årsmötet 2020 avslutas projektet och det är därmed på sin plats att varmt tacka alla som varit med att förverkliga projektplanen för strålande insatser! Under resan har frön såtts till även nya tankar, tilltag och initiativ. Varmt tack även till våra medlemmar som väljer att fortsätta följa med KVAST på färden! Även om intresset för att på ideell basis engagera sig aktivt inte är påtaglig, och har så varit i flera år nu, så är vi desto gladare över er som betalar er medlemsavgift, läser våra medlemsbrev och på så sätt visar engagemang. Vi vet att ni verkar för gemensam sak genom att komponera, musicera, forska, lyssna, gilla oss på Facebook m m. Vill dock här ändå välkomna mer direkta engagemang, t ex livstecken i vår googlegrupp.

Från det att vi 2017 haft det så viktiga verksamhetsstödet från JäMy (Jämställdhetsmyndigheten, tidigare MUCF) har aktiviteten KVAST växt i stadig takt, och vi kan konstatera att vår kostym nu har vuxenstorlek. Under 2019 har vi förutom RRIII varit mer aktiva internationellt än någonsin. Vidare har våra sektioner både utvecklats och växlat om och vi har befäst vår status som en aktör i det inhemska musiklivet som inkluderas i sammanhang där vi tidigare kanske inte alltid ”kommits ihåg”. Vi har strävat för att leva upp till förväntningar och krav på oss vad gäller professionalitet, och har under året haft bl a haft policyfrågor och uppstyrning av adminstrativa rutiner och frågor högre på dagordningen. Vi har diskuterat huruvida vi behöver anställa en administratör, har slutit ett bra avtal med en ny webbyrå och ser fram mot driftsstabilitet och en angelägen hemsida.

Bland det ni nu kan läsa om i denna rapport, har vi under 2019 bl a gjort orkesterbesök över hela landet, genomfört vår hittills mest omfattande statistik tillsammans med FST, skapat en ny pedagogisk avdelning på vår nya hemsida, utökat antal verk i Repertoarbanken till att omfatta över 3000 verk, och mycket, mycket mera. Projektet RRIII har skapat synergieffekter som kommer ge avtryck även i framtiden.

För egen och styrelsens del vill jag tacka för förtroendet att förvalta och utveckla KVAST - ett nutida svenskt, kvinnligt kulturarv, nu med det nyjusterade mottot:
”Jämställt på musikscenerna - för demokrati och god konst”

Astrid Pernille Hartmann, *ordförande*

Styrelse med projektanställda efter arbetsmöte RRIII december 2019. Fr v: Anne Pajunen, Leo Correia de Verdier, Kristin Boussard, Ann-Christin Högnabba, Sofia Sahlin, Astrid Pernille Hartmann. Eva Sidén ej närvarande på bild, se bl a s. 21. (Foto: Anon. förbipasserade)

STYRELSEN OCH ÖVRIGA ANSVARIGA UNDER 2019

Styrelse: ordförande Astrid Pernille Hartmann, sekreterare Anne Pajunen, kassör Leo Correia de Verdier, vice ordförande Eva Sidén, medlemsansvarig Kristin Boussard.

Övriga ansvariga i föreningen: internrevisor Lei Feng Johansson, revisorsuppleant Kristina Aspeqvist. Valberedning Ylva Fred och Alexandra Nilsson.

Vi har under året haft två projektanställda på deltid i projektet RRIII: projektledare och ansvarig skola och utbildning Sofia Sahlin, samt projektansvarig orkestrepertoarfrågor Ann-Christin Högnabba. Vi har anlitat Christina Gotting som auktoriserad revisor och Per Korsfeldt som bokförings- och redovisningskonsult.

MEDLEMMAR

Medlemsansvariga Kristin Boussard har under året skickat ut betalningspåminnelser, löpande uppdaterat medlemsmatrikeln, två mailinglistor samt googlegruppen och till sist gjort en genomgång av vilka medlemmar som betalat. 20 medlemmar som inte betalat på tre år utgick. Vi har under året fått 13 nya medlemmar.

Antal medlemmar pr. 31 dec 2019: 135 st

Antal män: 14. Antal Kvinnor: 118 st. Annan könstillhörlighet: 1 st . Antal föreningar: 2 st.

EKONOMI

Som ekonomiansvarig har Leo Correia de Verdier ansvarat för betalningar av fakturor och generell hantering av KVAST:s ekonomi. I och med vårt omfattande projektstöd och hon har under året regelbundet rapporterat till styrelsen om KVAST:s ekonomiska ställning i förhållande till årsbudgeten. Hon har också haft kontinuerlig kontakt med Per Korsfeldt, som har skött vår bokföring och varit konsult i olika ekonomiska frågor. Leo har dessutom samarbetat med medlemsansvariga Kristin Boussard med att stämma av vilka medlemmar som har betalat medlemsavgiften.

KVAST fick 2019 verksamhetsstöd om kr 252 000.- från Jämställdhetsmyndigheten (tidigare MUCF). Inkomna medlemsavigifter: kr 14750.-

Styrelsemedlemmarna har erhållit kr 560 på faktura för deltagande på fysiska styrelsemöten, 160kr på faktura för möten på Skype (el. motsvarande som lön) samt ersättningar på mellan kr 4000 och 12 500 för uppgifter så som sekreterarearbete, medlemsarbete, kassörsarbete, ordförandeskap och samordning av sektioner, och styrelserepresentation i projektet RRIII.

Några mindre extra arvoden för speciella insatser, så som ansökningar och redovisningar har också utbetalats till styrelsemedlemmarna. Vi reserverade kr 60 000.- till aktiviteter i sektionerna, varav merparten gick till sektionerna i Stockholm (studiecirkel) och Göteborg (egna programpunkter på Göteborgs Pianofestoval).

Strax innan jul fick vi besked från JäMy att vi fått förnyat verksamhetsstöd för 2020. Kristin Boussard har stått för såväl ansökning och redovisningen av samma.

Bokslutet i sin helhet finns bifogat.

Applådtack efter "Claras salong" på Stora Teatern Gbg, augusti 2019: Fr v Anna Christensson, Katarina A. Karlsson, Lena Haselmann. Foto: Astrid Pernille Hartmann.

KVAST:S SEKTIONER

Våra sektioner runtom i Sverige har växlat om och utvecklats. I Stockholm har vi haft en storsatsning med KVAST-kurs inom ramen av ABF:s kursprogram, i Göteborg samarbetade vi med Göteborgs Pienofestival där vi deltog med diverse KVAST-programunkter. Sektionen på Gotland var efter sommaren sovande p g a frånflyttning av tidigare medlemmar, på våren bidrog man dock här med hjälp av insamling av pedagogiska verk till vår Repertoarbank. P g a frånflyttning även inom sektionen i norr med bas i Umeå, återuppstod KVAST i norr flyttade norra sektionen söderut med nystart i Östersund. Även KVAST i syd har genomgått en omstart, från att ha varit sovande har den fått nya medlemmar.

KVAST I VÄST

KVAST i västs sektion består av Kristin Boussard, Lei Feng Johansson, Tina Andersson och Astrid Pernille Hartmann. Med anledning av mästarpianisten och komponisten Clara Schumanns 200-årsjubileum curerade KVAST festivalinvigningen av Göteborgs Pianofestival med konserten "Claras Salong" i en fullsatt Kristallfoajé på Stora Teatern. Medverkande var tysk-norska mezzosopranen och musikhistorikern, prof. Dr Lena Haselmann, pianisten Anna Christensson och konferencier Katarina A Karlsson, som även stod för manus och research. Vidare genomförde KVAST:s ordförande med inbjudna gästen Fredrik Österling föreläsningar på Stadsbiblioteket om musik, poesi och litteratur. Ytterligare en föreläsning om KVAST hölls av Sofia Sahlin, även den på Stadsbiblioteket. Vi kunde samtidigt släppa nyheten från vår samarbetspartner i Finland, Savolax Musikaliska Sällskap om

upptäckten av en högintressant pianokonsert av finsk-svenska tonsättaren Laura Netzel (1839-1927) vilket togs upp i riksmedia och rönte stor uppmärksamhet. Vidare har Kristin Boussard och Astrid Pernille Hartmann haft möte med chefen för Gothenburg Culture Festival Tasso Staffilidis, för att diskutera eventuella KVAST-inslag på festivalen 2020. Vi blev väl mottagna och det fanns ett uttalat intresse för vår medverkan.

Prof. Katarina Ström-Harg, piano och Astrid Pernille Hartmann med ett program om musik och poesi på Göteborgs Stadsbibliotek augusti 2019. Foto: Kristin Boussard.

Nya KVAST i norr, första mötet i Östersund. Fr v: Maria Sjöstedt Björs, Katarina Bergner Åhlén, Lena Moén, Annelie Rydh, Rebecka Öberg, Emma Lindar, Lena Byström. Foto: Sofia Sahlin.

KVAST I NORR

Sista KVAST-podden från Piteå publicerades i mars under den kluriga titeln ”Ung och lovande”. Den unga tonsättaren Kristin Boussard och den ännu yngre tonsättarstudenten Alva Stern snackade om och fram musik som vi fick lyssna på.

Den 18:e december utvecklade sektion Norr sin verksamhet genom att en gruppering i Östersund bildades. Musik av KT (kvinnliga tonsättare) spelades, samtalen handlade bland annat om hur vår musikkanon har skapats, en av oss hade lagt en motion vid Orkesterföreningens årsmöte med förslaget att spela mer musik av kvinnor – vilket bifölls. Vi talade om vilka olika strategier en kan ha vid konsertprogram med enbart musik av kvinnor; inte kommentera detta över huvud taget, använda det som konsertrubrik och marknadsföring, dölja det helt genom att inte nämna förnamnet på tonsättarna … Trio Quinta som har jobbat med detta (KT) sedan 25 år, har under årens lopp provat olika strategier, ibland på grund av kommentarer från bokare som ”Men vi har ju redan haft en konsert med kvinnliga tonsättare”

Nya KVAST i norr - Östersund: musik och input hemsida. Från vänster: Lena Moén, Maria Sjöstedt Björs, Annelie Ryd, Katarina Bergner Åhlén. Foto: Sofia Sahlin.

KVAST I SYD

Tredje gången gillt! Efter två tidigare försök trodde vi nästan att vi skulle få ge upp idén om att ha en livaktig sektion i syd, men innan sommaren 2019 blev det klart att intresse fanns hos tre personer i Malmö med Lovisa Duprat som sektionsledare. De två andra är Johanna Malmberg och Lea Cardoso. Sektionen har under hösten tagit fram en plan för våren 2020 som omfattar KVAST-besök med föreläsning på Musikhögskolan och workshop med unga.

KVAST I STOCKHOLM

Under invigningen av Kvinnohistoriska museet i Stockholm den 3 mars gjorde Kristin Boussard och journalisten och ”ljudnörden” Terese Forsberg en livepodd. Programmet hade titeln Vägröjare – musikhistoriens kvinnliga stigfinnare, och handlade om de kompositörer som banat väg för andra, tagit ut ny kurs och testat nya idéer och teman. Musikstudenterna Zaida Ponthin, violin och Lorenzo Fugazza, teorb, framförde satser ur en violinsonat av Élisabeth-Claude Jacquet de la Guerre.

Sektion Stockholms stora satsning, den första i sitt slag i KVAST:s historia, ägde sedan rum under hösten, under ledning av Ann-Christin Högnabba. En unik folkbildningskurs med titeln Rum för kvinnors musikskapande. Kursen, som var i fem delar, arrangerades inom ramen av ABF:s verksamhet och omfattade såväl föreläsningar som studiebesök, konserter och möte med tonsättare. Kursen innebar även samarbeten med Hallwyllska Palatset och EMS.

Premiärträffen var på ABF-huset med musikaliska föreläsningar av historikern och körledaren Wolfgang Undorf och Christina Larsson Malmberg från Guldkvasten-vinnaren Operabyrån samt regissören Ditte Hammar och sopranen Hanna Fritzson från Den andra operan. Här bjöds på smakprov ur både Isabelle Aboulkers opera Förvandlingar i helvetet och Antonia Maria Walpurgis barockopera Amasonernas drottning.

På Musikaliska föreläste Lena Haag om varför kvinnliga tonsättare under 1900-talet var så få i Sverige. Malva-kvartetten framförde verk av Judith Weir, Karin Rehnqvist och Carin Malmlöf-Forssling.

På Hallwyllska Palatset föreläste prof. emerita Eva Öhrström om musikaliska salonger i Frankrike, Tyskland och Sverige. Levande musikinslag med romantisk kammarmusik från några av 1800-talets kvinnliga tonsättarnamn Amanda Maier-Röntgen, Laura Netzel, Helena Munktell, Elfrida Andrée och Germaine Tailleferre (född på 1800-talet) framfört av Alva Press, violin, Christin Högnabba, sopran och Stefan Lindgren, piano.

Sista kurstilfället var ett studiebesök på Elektronmusikstudion EMS Stockholm och möte med några av EMS:s verksamma tonsättare: Eva Sidén, Marcia Basset och Sol Andersson. Kursdeltagarna fick stifta bekantskap med lokalerna och se och höra tonsättarna berätta och demonstrera sitt studioarbete.

Studiecirkelledaren Ann-Christin Högnabba under en repetition på Hallnyllska.

Foto t v: Eva Sidén på ABF:s kursutbudsdag. T h: Wolfgang Undorf och Christina Larsson Malmberg var bland föreläsarna på KVAST:s ABF-kurs. Foton: Ann-Christin Högbnabba.

KVAST:s ABF kurs på Musikaliska där Malva-kvartetten framförde verk av Judith Weir, Karin Rehnqvist och Carin Malmlöf-Forssling.

KVAST:s ABF-kurs: Prof. Em Eva Öhrström föreläste om den europeiska salongskulturen på 1800-talet på Hallwyllska Palatset.

Projektledaren RRIII Sofia Sahlin gjorde en uppskattad föreläsning om KVAST på Kammarmusikförbundets årsmöte våren 2019. Foto: Ha-Young Helena Sul.

REPERTOARRYCKET III

Verksamhetsåret 2019 har till största delen varit inom ramen för vårt stora projekt Repertoarrycket III - RRIII - med stöd av Svenska Postkodstiftelsen.

Det yttersta syftet med projektet RRIII är att det ska ” leda till en bestående förändring”. Aktiviteterna har sålunda omfattat dels mer resurskrävande variationer på, och utveckling av, sådant som vi med framgång gjort förut, dels nya initiativ, bland dessa ska särskilt nämnas det för KVAST nya pedagogiska initiativet.

ORKESTERSAMTAL

Det har genomförts 23 samtal med orkester- och operainstitutioner. Alla 23 orkestersamtalen är genomförda och även några uppföljande samtal. Avsikten med mötena har varit att följa upp hur orkestrarna har jobbat med frågan om musik av kvinnliga tonsättare i repertoaren sedan förra Repertoarrycket 2015 och vilka hinder de upplever i sitt arbete med frågan. Under samtalen har KVAST representerats av en av våra tonsättarmedlemmar samt Ann-Christin Högnabba, projektansvarig för orkester- och repertoarfrågor. Generellt har uppslutningen och samtalsklimatet på mötena varit mycket god, och vi har sett att frågan om jämställd repertoar är aktuell; viljan till förändring och intresse för att åstadkomma en sådan är otvetydig och etablerad. Andelen kvinnliga tonsättare ökar på många konsert- och operahus och det är uppenbart att i princip alla, med gemensamma krafter, vill fortsätta arbetet. På vilket sätt, hur snabbt och vad målet är – detta är dock inte lika tydligt hos alla; inte alla har ett tydligt mål och strategi. Många vill mycket, men som en av programcheferna uttryckte det under ett möte:”Det är lätt att tro att man gör mycket i frågan eftersom man har den i åtanke hela tiden. Men om man verkligen tittar på statistiken skulle man se att handlingarna inte återspeglar tänkandet i lika hög grad.” Högnabba har skrivit genomarbetade referat från varje möte samt en generell sammanfattning av samtalen.

Efter publiceringen av statistiken har vi även haft uppföljande telefonsamtal eller möten med orkestrarna, bl a med syfte att få fram information om konkreta mål och strategier. Dock inte med alla - några svarade inte på vår inbjudan. Inbjudan till uppföljningsmöte inkluderade förslaget att sikta på 21% musik av KT (Kvinnliga tonsättare) på repertoaren under Rösträttsjubileet 2021. Bland de som i ett uppföljningssamtal antog utmaningen att förhålla sig till detta mål, framgick att man ansåg det ogörligt att åstadkomma inom denna tidsram. Alternativ som kom upp under samtal ledde till att vi ”modererade” att till rösträttsjubileet ändå förhålla sig till ett mål om 21% - fast antingen i durata eller antal verk av KT.

KVAST:s representanter blev väl mottagna på vår "Sverigeturné" med levande orkestersamtal. Vi överlämnade goodiebag med vår KVAST-tangentborste "Brush up your (key-)board" samt katalogen från Svensk Musik med hundratals verk av kvinnliga tonsättare. Ständig turnéledare var Ann-Christin Högnabba tillsammans med alternerande tonsättarrepresentanterna Lei Feng Johansson, Eva Sidén, Maria Lithell Flyg, Katarina Leyman, Ylva Q Arkvik. Foton: Ann-Christin Högnabba.

KVAST:s representanter blev väl mottagna på vår "Sverigeturné" med levande orkestersamtal. Vi överlämnade goodiebag med vår KVAST-tangentborste "Brush up your (key-)board" samt katalogen från Svensk Musik med hundratals verk av kvinnliga tonsättare. Ständig turnéledare var Ann-Christin Högnabba tillsammans med alternerande tonsättarrepresentanterna Lei Feng Johansson, Eva Sidén, Maria Lithell Flyg, Katarina Leyman, Ylva Q Arkvik. Foton: Ann-Christin Högnabba.

På bilden från vänster: Anna Cokorilo – pressansvarig och koordinator, Martin Jonsson Tibblin – ordförande FST, Astrid Pernille Hartmann – ordförande KVAST, Sofia Sahlin – projektledare KVAST – RRIII, Ann-Christin Högnabba -projektansvarig repertoarfrågor KVAST- RRIII, Katharina Lind – projektledare FST, Daniel Carlberg – kanslichef FST. Fotograferade efter presentationen på KMA av Akademiens ständige sekreterare Fredrik Wetterqvist.

STATISTIKRAPPORT

Att föra statistik över hur mycket musik av KT (Kvinnliga tonsättare) som spelas av våra orkestrar hör sedan föreningen startades till KVAST:s ”kärnrepertoar” i vårt påverkansarbete. Sist det gjordes var 2016, så det var nu hög tid med en ny och kontakt togs med samarbetspartnern Föreningen Svenskla Tonsättare FST (redan december 2018). Efter månader av omfattande och mycket resurskrävande faktainsamling, räknande och analys i olika omgångar kunde vi den 25 september kl 11.00 på Kgl. Musikaliska Akademien, tillsammans med FST presentera en orkesterstatistik som omfattade hela 3 säsonger, över 300 000 minuter. ”Släppet” skedde inför ett fyrtiotal inbjudna branschkollegor, politiker och journalister under ett arrangemang som KMA lade till rätta för oss på allra bästa sätt. Projektledare för RRIII Sofia Sahlin ledde med säker hand hela presentationen som pågick kl 11-12 inklusive frågestund.

Ordförande i FST, Martin Jonsson Tibblin, hade första halvan av presentationstiden och ägnade mycket av den åt jämställdhetssiffrorna. KVAST:s avdelning inleddes med att Ann-Christin Högnabba sammanfattade sina intryck av alla orkestersamtal och introducerade sedan skådespelerskan Åsa Ekberg som framförde ”KVAST-variation över en statistiksatir från 1913” baserad på Frigga Carlbergs lysande satir i kampen för kvinnlig rösträtt. Under de sista fem minuterna fördjupade KVAST:s ordförande några aspekter av våra jämställdhetssiffror, varav en kategori visade på det historiska genombrottet med peak säsongen 2017-18 med ca 50/ 50% kvinnor-män: nämligen uruppföranden. Under den sista säsongen såg vi tyvärr en nedåttrend med färre KT även i kategorin uruppföranden.
En slutsats av statistiken är att orkestrarna måste spela mera nutida verk och beställa fler sådana – då kan man s a s få ”jämställdheten på köpet”. En annan konklusion KVAST kunde

dra var att förutom att bevaka och fortsätta verka för att jämställdheten i den nutida repertoaren vidmakthålls, är det viktigt att få in fler verk av KT ur den historiska repertoaren, bl a genom samarbete med forskare, arkiv, förlag och notbibliotekarier för att få in fler äldre verk i Repertoarbanken samt verka för och stimulera till att mer äldre musik av KT digitaliseras och ges ut.

I dialogstunden efter presentationen belystes bl a vikten av att räkna durata då det är knutet till storleken på beställningsarvoden och övrig ekonomisk ersättning. Ulf Dernevik, politiskt sakkunnig på Kulturdepartementet, svarade på frågor och resonerade utifrån presenterade siffror.

Journalisten Titti Hahn från SR P2 intervjuade Martin Jonsson Tibblin och Astrid Pernille Hartmann direkt efter släppet på KMA. Sofia Nyblom hade en längre artikel i SvD med fokus på genombrottet om jämställt i det nutida musiken och uppmanade till mer nutida hos våra orkestrar. I tidningen OPUS hade Bo Löfvendahl en längre intressant analys av statistikens sätt att räkna och påpekade några saker vi brottats med vidrörande bl a kategorisering/tidsindelning.

HEMSIDA

Arbetet med ny hemsida påbörjades under hösten, tillsammans med nya Web-byrån KA Webbyrå, med vilken vi även slutit ett bra avtal om framtida drift av sidan. Visionen framåt är att musiker, programrådsmedlemmar i orkestrar med flera ska kunna hitta motivation för fortsatt förändringsarbete, kunskapa om varför siffrorna ser ut som de gör idag, lära sig mer om omedveten könsdiskriminering mm. Ett nytt och viktigt inslag på sidan är även att bl a lärare och elever lätt ska kunna hitta musik och pedagogiskt material samt motivation för att aktivt öka andelen musik av kvinnliga tonsättare i undervisningen. (Se även under Repertoarbanken.)

REPERTOARBANKEN (RB)

Ett stort arbete har, med hjälp av expertis, lagts på att förändra sökfiltreringen i KVAST:s Repertoarbank, att harmonisera hur besättningen registreras samt förståss att registrera in nya verk - ca 1000 stycken. Vi har även tagit fram en helt ny kategori för att tillgängliggöra pedagogisk repertoar, där vi svårighetsgraderar: ”Easy” och ”Intermediate” samt sökkategorin ”Origin” som anger tonsättarens geografiska ursprung. En ansats att rikta in oss på nordisk repertoar samt att på sikt öka andelen verk som är äldre har påbörjats. Vi har valt beteckningar på engelska för att vi vill nå ut internationellt. Vi har lagt till filtreringskategorin ”Origin” där vi har underkategorierna Nordic Countries, Africa, Asia, Europe except Nordic, North America, Oceania, South America.

Vi har vidare tagit fram listor med lyssningsexempel från Spotify och Youtube samt en gedigen samling länkar som inkluderar ofantliga mängder kunskap om och musik av KT. Vidare har det tagits fram texter om hur bortkvoteringen av kvinnors musik gått till under de olika århundraden som konstmusiken funnits.

SKOLOR OCH UTBILDNING

Kultur- och musikskolor, musikgymnasier, folkhögskolor och musikhögskolor har alla varit föremål för att utforma en nytt område att jobba med för KVAST. Intervjuer har genomförts med personer från 6 kulturskolor, 5 musikgymnasier, 3 folkhögskolor och 12 anställda på Sveriges musikhögskolor. Vi har även gjort en webbaserad enkät som 122 nuvarande och tidigare musikhögskolestuderanden har besvarat. Utifrån vad detta har visat har vi vaskat fram en strategi där några huvudingredienser är:– Inspiration och förebilder behövs för flickor under hela uppväxten för att de sedan ska vilja (våga?) välja tonsättare som yrke. Ca 25% av de sökande på musikhögskolornas tonsättarutbildningar är kvinnor idag – 40/60-spannet är förstås önskvärt även här för att branschen ska kunna bli jämställd i framtiden. Projektansva-

Projektmedarbetare i RRIII, Sofia Sahlin och Ann-Christin Högnabba firar ett mycket lyckat statistiksläpp på cafe i et septembersoligt Kungsträdgården - och passar samtidigt på att publicera staistikrapporten på vår hemsida. Foto: Astrid Pernille Hartmann.

rig för utbildningssidan, Sofia Sahlin, hade en uppskattad föreläsning om KVAST och våra frågor på Högskolan för Scen och Musik i Göteborg på en dag med kulturskolepedagoger i Gbg.

Innan nyår togs kontakt med företaget Make Equal, bl a för att ta fram en tipslista för hur musikhögskolorna ska kunna locka till sig fler kvinnliga sökanden till tonsättarutbildningarna. Vidare i det pedagogiska arbetet, ingicks avtal med nätverket Konstmusiksystrar att i januari 2020 genomföra en workshop på kulturskolan i Eskilstuna med fokus på att stärka flickornas självkänsla i att skapa musik. Workshopen ska enkelt kunna användas i andra grupperingar såsom ensembler och musikskapandekurser inom kultur- och musikskolornas ordinarie kursprogram. Metoden kommer finnas på vår hemsida från 2020 och är fri att använda av envar som vill, men särskilt med tanke på kulturskoleverksamhet.

NORDISKT

De internationella kontakterna och aktiviteterna utökas löpande på flera olika fronter i KVAST. Specifikt inom RRIII har under hösten repertoaransvariga Ann-Christin Högnabba, med stort utbyte och utvecklande av vårt nordiska kontaktnät, på inbjudan deltagit i en konferens för orkesterbibliotekarier i Finland och föreläst om KVAST på denna. Medan projektledaren Sofia Sahlin haft kontakter på Island med personer som numera ingår i KVAST:s ständigt växande nätverk, för internationellt, och med särskilt vikt på nordiskt, framtida samarbete. (Se kapitlet Internationellt.) Kontakterna inom Norden har visat sig mycket positiva och har genererat olika idéer och planer. Bl a gick vi in i ett samarbete med Savolax musikaliska sällskap i Finland, om att anlita konsult för att göra i ordning partituret till en nyupptäckt pianokonsert av Laura Netzel. (Se även verksamhetsplan.)

INTERNATIONELLT

KVAST har under 2019 bjudits in till olika konferenser, konserter, samarbetsmöten, event och panelsamtal i Frankrike, Tyskland, Tjeckien, Belgien. De två senare länderna som del av EU-projektet Voices of Culture, i Frankrike och Tyskland inom ramen för vårt internationella kulturutbyte 2018-2019. I Frankrike bjöds vi dessutom in till ett fristående initiativ från tidningen La Lettre du Musicien. Redovisningen nedan är i kronologisk ordning. För aktiviteter inom Norden se kapitlet RRIII.

MARS

15/3. Paris, konferensen Être compositrice. I del 2 av projektet Internationellt kulturutbyte som inleddes hösten 2018* med stöd av Statens Musikverk och även Längmanska fonden, var projektledaren för utbytet Eva Sidén och ordförande inbjudna att delta på en hel dags konferens på Studio Opéra Bastille den 15 mars. Inbjuden var även programchef Fredrik Andersson från Konserthuset Stockholm. Ämnet för dagen var programläggning av musik av kvinnliga tonsättare, en fråga som i Frankrike blivit aktuell på regeringsnivå. Konferensen var organiserad av CDMC (Centre de la documentation de la musique contemporaine), organisationen Futurs composeés och KVAST:s franska systerförening Les Plurielles 34. Inbjuden i en av samtalspanelerna var även den i Frankrike bosatta tonsättaren Madeleine Isaksson, medlem i både KVAST och Les Plurielles 34. De tre deltog i olika panelsamtal med var sitt anförande. KVAST:s arbete och våra strategier presenterades av ordförande, Andersson talade om Konserthuset Stockholms programläggning av kvinnliga komponister och samarbetet med KVAST, vilket framhölls som en förebild inom området (så även senare, på panelsamtal i Berlin). Sidén och Isaksson talade om KVAST från respektive tonsättarperspektiv, Isaksson även med ett jämförande perspektiv mellan Frankrike och Sverige. Ett 50-tal personer och organisationer från europeiska länder deltog i den fullmatade konferensdagen, som försiggick på franska och även innehöll korta musikaliska inslag, miniföreläsningar om bl a forskning, feminism och osynliggörandet av kvinnliga tonsättare i musikhistorieskrivningen.

SEPTEMBER

5-6 september, Prag: Ordförande deltog på del 1 (av 2) av EU-projektet Voices of culture, ett brainstorming-möte om jämställdhet inom kulturlivet och den kreativa sektorn i EU. Genom information från vår paraplyorganisation Sveriges Kvinnolobby hade KVAST erbjudits möjlighet att ansöka om att delta i detta och antogs som en av totalt 36 organisationer från olika EU-länder. Del 1 bestod av ett brainstormingmöte på Goethe-institutet i Prag, del 2 av ett dialogmöte i Bryssel i november. (Se nedan.) Resa, boende och traktamente betalades av Voices of Culture, som formulerade projektet så här: ”The first topic in the 2019 – 2021 round of Voices of Culture was about improving gender balance in the cultural and creative sectors. Voices of Culture gave the people most directly working in the sector, a voice to be heard and the opportunity to give their input on this issue. This important topic will also be discussed in other formats set up by the European Union.”

Nedanstående frågor på brainstorming-mötet behandlades inom olika fokusgrupper. Våra respektive svar och synpunkter sammanfattades de kommande månaderna efter mötet av valda redaktörer som valdes inom respektive grupp, för att sedan ingå i en policy-rapport som överlämnades till EU-kommissionen i november.

Voices of Culture-gruppen i Prag: Foto Ernest Thiesmeier.

1.What is the role of the public authorities (at national, regional and/or local levels) in ensuring a level playing field for female and male artists and cultural professionals? What works? What doesn't work?
2. What, if any, cultural policies and legislations need to be revised and/or introduced to include explicit affirmation of gender equality?
3.What is the role of sectoral initiatives put in place to close the gender gaps in particular cultural and creative sectors?
4. What should be done to increase the number of women in the cultural and creative occupations and sectors where they are under-represented?

5. How to increase the gender balance at the leadership and decision-making positions?
6. Is there a need for measures that promote equity in access to resources and access to the art market? If yes, what would be the most effective measures to be introduced?
7. How to remove impediments that stand in the way of women's involvement and advancement in cultural professions of their choice?

24/9: Den franska musiktidningen La lettre du musicien hade våren 2019 en temaartikel om jämställdhet, där KVAST:s arbete ägnades mycket spaltplats. 24 september genomförde sedan tidningen i samarbete med franska CultureEvent en branschdag i Salle Cortot i centrala Paris med titeln "Les Rencontres professionnelles Salle Cortot 2019" där ämnet jämställdhet i programläggning och inom konstmusiken togs upp i ett eget panelsamtal till vilket vår ordförande var inbjuden. Förutom Hartmann deltog Emmanuel Hondré, programchef vid Paris Filharmoniker, dirigenten Lucie Leguay och Agnés Saal, ansvarig för jämställdhet och mångfald vid franska kulturministeriet. Debatten försiggick på franska. Saal och Hondré gav båda en ganska mörk bild av det rådande förhållandet i Frankrike. Efter sju års analyserande över jämställdhet inom olika kulturområden som arkitektur, film, bildkonst och musik, slog Saal fast att ojämställdheten, och diskrimineringen fortsätter, inom konstmusiken råder "stabilitet i ojämställdhet". Vidare berättade hon vad franska staten försöker göra åt saken. KVAST:s ordförande berättade kort om KVAST:s historik, verksamhet och uppnådda mål, bl a om resultaten av senaste statistiken med fördelningen av offentligt finansierade beställningar till (svenska) kvinnliga och manliga komponister som nu är mycket jämlikt, vilket väckte viss uppmärksamhet. Vidare rapporterades om att den i övrigt allt för stora tonvikten på äldre repertoar råder även i Sverige och Norden, vilket gör att andelen musik komponerad av kvinnor fortfarande är allt för låg även hos oss.

Panelsamtal 24 september i Paris, Salle Cortot: Fr v AgnèsSaal, Lucie Leguay, Astrid Pwrnille Hartmann, Emmanuel Hondré, moderatorn Marie Hédin-Christophe. Foto: Madeleine Isaksson.

NOVEMBER

6/11. Del 2 av EU-projektet Voices of Culture: Dialogmöte på kulturcentret Flagey i Bryssel med överlämnande till EU-komissionen av de 36 organisationernas rapport om, och rekommendationer för, en kommande policy för större jämställdhet inom kultur och kreativa näringar. Kommissionen närvarade med representanter som bl a berättade om kommissionens höga fokus på jämställdhet. Vi fick dock veta att anslagen till kulturen tyvärr inte kommer att höjas nämnvärt jämfört med tidigare period och kommissionen kommer inte förorda direkt kvotering. Genom kommissionens expertgrupp med bl a representanter från Sverige och Kulturrådet, som också fanns på plats, kommer policydokumentet enl uppgift vara vägledande. KVAST fick bl a in vikten av att föra programstatistik med framförda verk av kvinnliga tonsättare räknat både i durata och antal verk, eftersom diskrepansen ofta är stor.

Representanter från EU-komissionen berättar om kommissionens ökade prioritering på jämställdhet i kultur. Bryssel, 5 november 2019.

8/11: Inför sista delen av vårt internationella utbyte med konserter i Frankrike och Tyskland med Eva Sidén, piano, och sopranen Cécile Rives, gick vi under våren ut med ett Call for score till KVAST-medlemmarna. I samarbete med Rives valde Sidén sedan stycken till ett program som framfördes först på festivalen Musiques Démesurées i Clermont-Ferrand och sedan på Sveriges ambassad i Berlin. (Se nedan.) Verken som framfördes på dessa två konserter var av Tebogo Monnakotla, Ylva Skog, Ylva Q Arkvik, Maria Lithell Flyg (dessa var från vårt Call for scores) samt ytterligare två stycken, av Victoria Borisova-Ollas och Eva Sidén. http:// www.musiquesdemesurees.net

11/11, Berlin, Nordische Botschaften - Sveriges Ambassad. Ett event som utgjorde den avslutande delen av vårt internationella kulturutbyte Sverige - Frankrike - Tyskland*. Det bestod av panelsamtal samt konsert med Eva Sidén och Cécile Rives och även framförande av fem EAM-stycken av de franska gästerna samt Savannah Agger, vilka tagits fram av projektledaren Sidén. Vår samarbetspartner ambassaden bjöd generöst på mingel mellan panelsamtal och konsert och lade allt fint till rätta, med pressutskick, inbjudningar mm..

Eventet inleddes med att det nya kulturrådet Nina Katarina Karlsson, som efterträtt kulturrådet Nina Röhlcke, som, assisterad av Hanna Robertz, utformat upplägget för eventet tillsammans med projektledare Eva Sidén, önskade välkommen. Kulturrådet berättade varför ambassaden valt att ingå i ett samarbete med KVAST; för att jämställdhet länge har haft hög prioritet i Sveriges och att KVAST:s jämställdhetsarbete är en internationell förebild.

Eva Sidén och Cécile Rives. Applådtack KVAST-konserten 11 november 2019 i auditoriet i Nordische Botschafts Felleshus. Foto: Astrid Pernille Hartmann.

Panelsamtalet leddes av Emil Roijer. Deltagare var programchefen Fredrik Andersson, Kgl Filharmonikerna - Konserthuset Stockholm, Julia Gerlach, sekreterare vid musiksektionen Akademie det Künste, musikvetaren Susanne Wosnitzka från Archiv Frau und Musik och Musica Femina, tonsättaren Claire Renard, vice ordförande Plurielles 34, Lucie Prod´homme, tonsättare, sångerska och professor i EAM-musik, Bettina Wackernagel, konstnärlig ledare för Heroines of Sound Festival, Berlin och KVAST:s ordförande. Bland många ämnen som avhandlades var förstås KVAST:s aktiviteter och de senaste statistikresultaten, vilket osökt ledde samtalet till bl a noll-intresset hos Tysklands ca 120 professionella orkestrar för att ens lyfta frågan om verk av kvinnliga tonsättare. Kgl Filharmonikers satsning på kvinnliga tonsättare och samarbetet med KVAST rönte stor uppmärksamhet hos både de tyska och franska samtalsdeltagarna. Många exempel från både Frankrike och Tyskland lyftes på hur kvinnor sållats bort från allt från programläggning till deltagande i jurys och paneler.

Utfallet av kulturutbytet har varit mycket bra. För KVAST och våra motsvarande organisationer och nätverk utanför Sverige har projektet varit betydelsefullt på många sätt. Var vi kommer har vi sett att KVAST:s arbete är en förebild och genom kulturutbytet har vi även knutit starkare band internationellt. För verksamma tonsättare som varit involverade betyder också projektet internationell exponering. Frågan om förbättringar av jämställdhet i musiklivet är f n aktuell i många länder.

**Det internationella utbytet med stöd av Statens Musikverk och även Längmanska fonden, inleddes oktober 2018 med att ett antal representanter från systerorganisationer i Frankrike och Tyskland bjöds in till KVAST - Jubileumsfestivalen i Konserthuset Stockholm där de deltog i konserter, performance, rundabordssamtal, panelsamtal och tonsättarpresentationer av egna verk. Organisationer som var representerade var bl a tyska Archiv Frau und Musik och franska Les Plurielles 34, KVAST:s motsvarighet i Frankrike.*

Från panelsasmtal på Sveriges Ambassad Berlin, auditoriet i Felleshuset. Foto längst upp, fr v: Fredrik Andersson, Lucie Prod´homme, Claire Renard, Astrid Pernille Hartmann, Bettina Wackernagel, Julia Gerlach. Foto ovan: Julia Gerlach, Susanne Wosnitzka, Emil Roijer. Foto: Kajsa Antonsson.

GULDKVASTEN

KVAST uppmärksammar årligen en aktör som gör särskilt betydelsefulla insatser för kvinnliga tonsättare med priset Guldkvasten. 2019 delades priset ut till Operabyrån. Det skedde under Svensk Musikvår på Musikaliska i förbindelse med en festivalkonsert. Överlämningen av priset gjordes av ordförande Astrid Pernille Hartmann assisterad av Sofia Sahlin och Ann-Christin Högnabba, som även blåste på partyflärpar, vilket ingår i KVAST-fanfaren som framfördes av musiker ur Blåsarsymfonikerna under ledning av Cathrine Winnes.

Operabyrån bildades 2010 av sopranen Christina Larsson Malmberg och barockviolinisten Catalina Langborn. Operabyrån har producerat ett stort antal föreställningar och konserter bland andra ”Mystikens systrar – Musikaliska nunnor och banbrytande feminister” med musik av Kassia, Bingen, Assandra med flera, och ”Sångfågeln” med musik av bl a Francesca Caccini. De har framträtt för ett mycket stort antal barn och unga i skolor runtom i Sverige.

Motiveringen löd som följer: ”Operabyrån får Guldkvasten för att de med en rad förnämliga sceniska konserter och operaföreställningar med musik av, och om, kvinnliga tonsättare från barocken bidragit till att justera musikhistorien.”

Tillsammans med färgstarka och kreativa konstnärer som knyts till olika projekt skapar Operabyrån scenkonst som tänjer på operabegreppet. I föreställningarna förenas barockmusik och ibland nyskriven musik med ämnen som är angelägna och aktuella idag, och där kvinnor ur historien lyfts fram ur skuggorna.

Ett gyllene ögonblick: Överlämnandet av Guldkvasten till Operabyråns Christina Larsson Malmberg. Musiker ur Blåsarsymfonikerna och längst t h dirigenten Cathrine Winnes. (Foto: Sofia Sahlin.)

Christina Larsson Malmberg var mycket glad över priset och berättade i sitt tacktal bl a:"Det var först när jag började på tidig musik utbildningen på KMH som jag fick upp ögonen för kvinnliga tonsättare från barocken. Det var en ny värld som öppnade sig när jag insåg att kvinnors musik inte på något sätt var sämre än mäns musik vilket var en stark och utbredd fördom under mina studier. Jag blev både glad och arg. Arg över att denna skatt hållits gömd för mig under alla år. Jag upplever att det har hänt mycket med attityderna kring detta de senaste 10 åren."

Denna gång valde KVAST att även göra ett hedersomnämnande. Det gick till Den Andra Operan, som närvarade med Bente Rolandsdotter och Hanna Fritzon. Motiveringen var: "För att de sjösatt ett operainitiativ med tydlig agenda vad gäller kvalitet, det vill säga nyskapande musikteater med lust till jämställdhet och mångfald." Den första bevarade operan skriven av en kvinna är från år 1625. Sedan dess har hundratals kvinnor skrivit operor genom seklen, många av dem mycket framgångsrika. Ändå är idag nära 100% av operor som framförs i Sverige skrivna av män. Den Andra Operan gör tvärtom och spelar i stället enbart operor komponerade av kvinnor.

KVAST-ordförande överlämnar hedersomnämnande till Den Andra Operan, som närvarade med Bente Rolandsdotter och Hanna Fritzon.

KVAST I OLIKA MEDIA

KVAST:s Facebooksida har under året haft 1-4 inlägg i veckan och sidan har under året kommit upp i 1500 följare, en öknjng med 50%. Rekordrespons fick inläget med nyheten om upptäckten av Laura Netzels piankonsert som fick 72 ”likes” och flera delningar. För privatpersoner är detta ingen rekordsiffra, men för en förening av dena storlek och genre är det mycket. Vår Facebooksida når ut och skapar engagemang. Vi har även haft en ”serie” där vi varje vecka lagt ut länk till en av våra tonsättarmedlammar.

Våra referat från aktiviteter utomlands har dokumentarats och rapporterats väl på vår hemsida, likaså har vi gjort delrapporter från projekt RRIII och berätatt om övriga aktiviteter. Se även kapitlet om RRIII för hemside-info samt info om respons i pressen.

Tidig höst: Konserthuset Stockholms tidning Lyssna: Göran Persson intervjuade ordförande i förbindelse med Konserthusets satsning Ladies vs. Beethoven. Intervjun utgjorde ett inslag i längre artikel.

För den finska svenskspråkiga tidningen Hufvudsatdsbladet gjorde kulturjournalisten Wilhelm Kvist en större intervju med ordförande Astrid Pernille Hartmann. Intervjun utgjorde inslag i en debatt kring temat kvinnlig epresentation på konsertrepertoaren som fördes i denna tidning denna höst.

25/11 P2: Titti Hahn intervjuade KVAST-ordförande och FST:s ordförande Martin Johnsson Tibblin om statistiken.

Oktober i SvD: Sofia Nyblom hade en hel artikel om statstiken.

Statistiken omtalas även i SVT på kulturnyheterna samt av Emelie Sigelius i Klassisk förmidag P2 den 26/11.

Tidningen OPUS publicerade artikel av Bo Löfvendahl som analyserade statistiken (Se även kapitlet RRIII).

Tidningen Historiskan: Ordförande intervjuades under senhösten av Eva Bonde; generellt om KVAST (för publicering 2020).

Vår pressrelease i mars med nyheten om Guldkvastenvinnaren Operabyrån togs upp av TT och fick således nationell spridning, med notiser eller artiklar i ett tjugotal tidningar och andra medier.

Vår pressrelease i augusti om den nyupptäckte Pianokonserten av Laura Nettzel och samarbetet med Savolax Musikaliska sälklskap rönte stor uppmärksamhet, bl a med inlsag på P2. (se även om Facebookinlägget ovan).

Augusti: Samarbetet med KVAST tas upp i en intervju i Göteborgs-Posten med konstnärliga ledaren för Göteborgs Pianofestival Ha-Young Helena Sul.

KVAST I CREMONA

Tebogo Monnakgotla ansökte om, och fick en veckas uppehåll i gästlägenheten ”Euterpes lägenhet” i Monteverdis hemstad Cremona. Hon var mycket nöjd med såväl uppehåll som lägenheten, i ett renässanshus bakom operahuset Teatro Ponchielli - uppkallad efter stadens andra kända tonsättare. Huset ligger ett stenkast från nya violinmuseet som givetvis fick besök av vår tonsättare. Tebogo Monnakgotla var under denna vecka i slutfasen av komponerandet av sin opera Zebra som ska ha urpremiär i Vadstena 2020.

Ovan: ”A ceiling from Cremona”. Takfresk av Alessandro Pampurino på Victoria & Albert Museum i London. Takmålningen, som föreställer de nio muserna, befann sig, troligen fram till 1800-talet, i renässnshuset med gästlägenheten ”Euterpes lägenhet.” Måleriets manér har drag av dåtidens tarot-kort.

Tebogo Monnakgotla framför huset med ”Euterpes lägenhet”. Foto: AP Hartmann

VERKSAMHETSPLAN 2020

Befästa sektionernas existens och aktiviteter. Dessa kommer under året ha olika aktiviteter, bl a hålla en ny kurs om Kvinnliga tonsättare i samarbete med ABF i Sthlm, hålla workshop för unga i Malmö och besöka Muskhögskolan där, föreläsning och konsert i Gbg mm.
Utveckla ett koncept med sikte på att sälja in tjänster med rådgivning och coachning kring jämställd repertoar.
Utvärdera statistikrapporten och se på hur den kan nyttjas, följas upp och hur den kan ha sin fortsättning.
Ansöka om ett större nordiskt repertoarprojekt.
Utveckla både det internationella och nationella kontaktnätet där ett fokus kommer vara på kontakter med arkiv- och forskarsamhället samt förlag.
Fortsätta fylla på Repertoarbanken och göra klar den nya engelska hemsidan.
Arbeta vidare inom det pedagogiska spåret.
Med siktet mot 2021: uppföljning av idéer till festivalprpojekt.
Nya tag med att få till stånd / formalisera rådgivande grupp..

KVAST

KVINNLIG
ANHOPNING
AV SVENSKA
TONSÄTTARE

www.kvast.org
www.eng.kvast.org